

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu tarafından yanıtlanmasını arz ederim. 02.06.2020

Dr. İlhami Özcan AYGUN
CHP Tekirdağ Milletvekili

Edirne Uzunköprü-İstanbul Halkalı demir yolu hattı üzerinde sefer yapan trenin 5 vagonunun Tekirdağ Çorlu-Balabanlı arasındaki mıntıkada Sarılar köyünde 162. kilometrede 8 Temmuz 2018 tarihinde devrilmesi sonucu 25 vatandaşımız yaşamını yitirmiş, yüzlerce vatandaşımız yaralanmıştır.

Kazanın meydana geldiği 161+968'deki menfezin; kazanın gerçekleştiği tarihe kadar bakım ve onarım ihalelerinin dışında tutulması, yol çavuşluğu sistemine son verilmesi, yanlış personel politikaları, ihale süreçlerine ilişkin özensizlik ve ödenek yokluğu konularında dönemin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan'ın yanıtlaması istemiyle 13 Temmuz 2018 tarihinde kapsamlı bir soru önergesi verdim.

Önergemde, kazanın olduğu 8 Temmuz 2018 günü saat 14.30-15.10 arasındaki aşırı yağış ile birlikte balast taşlarının akıp gitmesi ile birlikte menfezin çöktüğünü, menfezdeki sıkıntıyı saptayacak yeterli sayıda yol bekçisi olmadığını, kazanın olduğu Çerkezköy'de sadece 1 yol bekçisinin bulunduğunu belirterek, tarafımdan şu tespitlerde bulunulmuştur:

30543

“Türkiye’de 39 tane yol geçit kontrol memuru (yol bekçisi) bulunmaktadır. Ülkemizin 11 bin 394 km konvansiyonel demiryolu ağına sahip olduğu düşünüldüğünde 1200 civarında yol bekçisine ihtiyaç bulunmaktadır.

Bir yol bekçisinin (yol ve geçit kontrol memuru) günde yaklaşık 10 km gidip 10 km geleceğini düşünürsek, Türkiye’deki yol bekçisi sayısının 1200 civarında olması gerekmektedir. Çorlu’daki tren kazasının olduğu bölgede 138 kilometrelik mıntıkada biraz önceki hesaba göre 5 yol bekçisinin görev yapması gerekirken, sadece 1 yol bekçisi görev yapmaktadır. Yani bu mıntıkada 4 yol bekçisi eksiği bulunmaktadır. Tek yol bekçisinin görev yaptığı bölgede, kaza olan hafta cumartesi-pazar kimse görev yapamamıştır. Kazanın olduğu 8 Temmuz 2018 günü, aşırı yağış olunca menfezdeki sıkıntı tespit edilememiş ve bu elim tren kazası yaşanmıştır. Yaşanan büyük acı dikkate alındığında TCDD’de yeniden yapılanmaya giderek yol bekçileri unvanını geri getirmeyi planlıyor musunuz?”

Sayın Turhan tarafından önergeme, 7 Eylül 2018 tarihinde yanıt verilmiştir. Bu yanıtta; kazanın nedeni bugüne kadar görülmemiş yağışa bağlanmıştır. Söz konusu yanıtta; “Çorlu’nun içinde bulunduğu hat bölgesinin risk kapsamında olmadığı, demiryolu ağımızın 10 bin 706 km’sinin komple bakım ve yenilemesinin tamamlandığı, artık yol bekçiliği sistemine ihtiyaç kalmadığı” savunularak, şu açıklamalar yapılmıştır:

“Demiryolu hatlarında yapılan altyapı ve üstyapı iyileştirmeleri sonucunda eskiden bekçilik hizmeti ile sağlanan kontrollere ihtiyaç kalmayarak hatların kontrolü gelişmiş ülkelerde olduğu gibi mekanize sistemlerle (yol muayene makinası, ultrasonik muayene makinası vb.) sadece personel inisiyatifine bağlı olmadan izlenebilir, ölçülebilir ve kayıt altına alınan verilerle yapılmaya başlanmıştır. Günümüzde söz konusu bekçilik görevi, halen demiryolu hatlarının topoğrafik yönden riskli olan bölgelerde devam etmektedir. Çorlu’da meydana gelen hadisenin olduğu hat kesimi; altyapı ve topoğrafik yönden riskli bölgeler kapsamına girmemektedir. Kaldı ki yol bekçileri aynı yerde sabit beklemeyip hat üzerinde günlük yaklaşık 10 kilometrelik mesafeyi gidip gelerek ve yaya olarak kontrol etmektedirler.

20543

Bu yöntem ansızın ve ani gelişen durumlarda yüzde 100 çözüm olmayacak olup, bekçinin geçmesini müteakip de hadiseler meydana gelebilmektedir. Bununla ilgili TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü'nde daha önceki yıllarda yol bekçisinin görevi kapsamında olan mesafeyi geçtikten sonra veya hadise yerine varmadan olmuş vakalar bulunmaktadır. Demiryolu hatlarının bakım ve yenilenmesi, hat bakım planına uygun olarak gerçekleştirilmektedir. Uygulanan planlı bakım ve yenileme programları neticesinde konvansiyonel hatlarımızın 10 bin 706 km'sinin komple bakım ve yenilemesi tamamlanmıştır. Ölçü, bakım ve kontroller, Hat Bakım El Kitabına göre yapılmaktadır. Hatlar, yapılan ölçümlerin sonuçlarına, malzemelerin ekonomik ömrüne, trafik yoğunluğuna ve karşılaşılan problemlere göre yapılan planlama dâhilinde bakım ve yenileme çalışmaları devam etmektedir.”

Ancak TCDD içindeki üç yeni yazışmanın ortaya çıkması ile Bakan'ın verdiği bilgiler yalanlanmıştır. Milletın temsilcisi olan milletvekillerine ve kamuoyuna doğru bilgi verilmediğı, hat bakım onarımından personel politikasına kadar her konuda büyük eksiklikler olduğı ortaya çıkmıştır. TCDD'nin 25 Aralık 2019, 15 Ocak 2020 ve 8 Mayıs 2020 tarihli iç yazışmaları, soru önergeme verilen Bakan yanıtını tekzip etmektedir. Başka bir deyişle Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığınca tarafıma verilen yanıt, bakanlığa bağı TCDD tarafından yalanlanmaktadır.

Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü; TCDD 1. Bölge Müdürlüğü ve Demiryolu Bakım Servis Müdürlüğü'ne 25 Aralık 2019 tarihinde yazı yazarak, bilgi istemiştir. Bu yazıda, şu önemli tespitler yapılmıştır:

“Bölge Müdürlüğü mntıkasında bulunan köprü ve menfezlerin genel denetimleri sonucunda, bertaraf edilmesi mümkün olmayan sorunların tespit edildiğı, deprem bölgesinde bulunan menfezlerin 100 yıldan eksik olduğı, yapısal analizlerin elzem olduğı, köprü ve menfezlerin 500 yıllık taşkın debisine uygun olup olmadığının bilinmediğı, değışen iklim koşulları ve ani sel ve taşkınlar karşısında demiryolu işletmeciliğı ile can ve mal güvenliğinin tehlikeye düşebileceğı, tüm menfez ve köprülerin tahkik edilmesinin 1-3 yıl süreceğı, bu süre içinde hattın gözetim altında tutulması gerektiğı belirtilmektedir.”

30543

Söz konusu yazıda hattaki sorunların bertaraf edilmesi, bertaraf edilme sürecinde tren için hız kısıtlama vb. yapılacak işlemler konusunda görüş sorulmaktadır.

TCDD 1. Bölge Müdürlüğü, 15 Ocak 2020 tarihli cevabi yazısında; “drenajın ve yağmur sularının yol yapısına girmeden hattın uzaklaştırılması gerektiği, bu amaçla menfez konum ve kesitlerinin tetkikine ihtiyaç olduğu, dere yatakları üzerinde bulunan köprü ve menfezlerin hidrolik kapasitelerinin DSİ Bölge Müdürlüğü tarafından yapılması gerektiği” belirtilmiştir.

Bu yazıda, “TCDD’deki personel eksikliğine işaret edilerek, tüm menfez ve köprülerin tahkik edilmesi süresince geçecek zaman zarfında hattın seyrüsefer emniyetinin sağlanması için ek personelin tamamlanması ve gerekirse 3. Şahıslardan hizmet alınması” önerilmiştir.

Demiryolu Bakım Servis Müdürlüğü de 8 Mayıs 2020 tarihli yazısında demiryolu bekçilerinin 10 km gidiş, 10 km dönüş olmak üzere günde ortalama 20 km yol kat ettiğine işaret ederek, iklim koşulları ve ani yağın lokal yağışlarda hattın en azından 8 saat gözetim altında tutulması gerektiğini vurgulamıştır. Yazıda; **1. Bölge Müdürlüğü mntıkasında Hereke 112 Yol Bakım Şefliğinde 1 adet, Arifiye 115.Yol Bakım Şefliğinde 2 adet ve Çerkezköy 143.Yol Bakım Şefliğinde 1 adet olmak üzere toplamda 4 adet Yol Geçit bekçisi bulunduğı belirtilmiştir. Bu sayının yetersizliğine dikkat çekilen yazıda, bölgede 67 yol bekçisi için hizmet alımı yapılması istenmiştir.**

TCDD’deki bu iç yazışmalar soru önergemizdeki görüşleri doğrularken, eski Bakan Turhan tarafından verilen önergeye verilen yanıtı ise geçersiz hale getirmiştir.

Bu bağlamda,

- 1) TCDD’deki bu üç adet iç yazışmayı ve önemli uyarıları dikkate alarak 67 yol bekçisi kadrosu alacak mısınız?

30543

- 2) Yeni kazalara sebebiyet vermemek için TCDD 1. Bölge Müdürlüğü mntıkasında bulunan köprü ve menfezlerin yapısal analizlerini yapacak ve 500 yıllık taşkın debisine uygun olup olmadığını inceleyecek, bu konuda yetkin üniversitelerden destek alacak mısınız?
- 3) Bu analize bağılı güçlendirmeler yapıłana kadar değışen iklim koşulları ve ani sel ve taşkınlar karşısında demiryolu işletmeciliğı ile can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürmemek için ne gibi önlemler alacaksınız? Hız kısıtlaması gibi yöntemlere başvuracak mısınız?
- 4) TCDD iç yazışmalarında 1. Bölge Müdürlüğü mntıkasında yer alan tüm menfez ve köprülerin tahkik edilmesinin 1-3 yıl süreceğı, belirtilmektedir. Bu süreyi azaltacak önlemler alacak ve gerekli ödeneğı temin edecek misiniz?
- 5) Milletin temsilcisi olan vekillere gerçeklerden uzak yanıt verilerek, kamuoyundan bilgi kaçırıldığı, bazı gerçeklerin üstü örtüldüğü görölmektedir. TCDD'nin 25 Aralık 2019, 15 Ocak 2020 ve 8 Mayıs 2020 tarihli iç yazışmaları çerçevesinde kamuoyundan ve Çorlu Tren kazasında yakınlarını kaybeden ailelerden özür dileyecek misiniz? Bu ailelerin uğradığı zararları karşılayacak mısınız?
- 6) Yeni kazaları önlemek için sadece TCDD 1. Bölge Müdürlüğü değıl tüm ölkedeki demiryolu hatlarını iyileştirecek ve can güvenliğini esas alacak yatırımlar yapacak mısınız?